

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2213708_RegNr_eA-2579-968/2023

<http://www.infolex.lt/tp/2213708>

Administracinė byla Nr. eA-2579-968/2023
Teismo proceso Nr. 3-61-3-07533-2023-8
Procesinio sprendimo kategorijos: 8.1.2; 8.2.1; 8.6.2; 8.6.4
(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S **LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU**

2023 m. gruodžio 20 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ryčio Krasausko (pranešėjas), Ivetos Pelienės ir Skirgailės Žalimienės (kolegijos pirmininkė), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovų Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinius skundus dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. spalio 26 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo A. P. skundą atsakovams Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (trečiasis suinteresuotas asmuo – Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas) dėl sprendimų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Pareiškėjas A. P. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą, prašydamas: 1) panaikinti Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir Migracijos departamentas) 2023 m. birželio 20 d. sprendimą Nr. 23S93110 atsisakyti išduoti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi Lietuvoje (toliau – ir Sprendimas Nr. 1); 2) panaikinti Migracijos departamento 2023 m. birželio 28 d. sprendimą Nr. 23S98384 (toliau – ir Sprendimas Nr. 2), kuriuo pareiškėjui uždrausta atvykti į Lietuvą nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėn. (2,5 metų) ir įtrauktas į Šengeno informacinę sistemą (toliau – SIS) perspėjimas dėl draudimo atvykti ir apsigyventi (uždrausti atvykti ir apsigyventi ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių, kuriose taikomas Šengeno acquis (Šveicarija, Norvegijos

Karalystė, Lichtenšteinas, Islandija), teritorijoje), nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų); 3) panaikinti Migracijos departamento 2023 m. birželio 29 d. sprendimą Nr. 23S99287 atšaukti daugkartinę Šengeno vizą Nr. 004378272 (toliau – ir Sprendimas Nr. 3); 4) panaikinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir VSAT) 2023 m. birželio 28 d. sprendimą Nr. 23S98549 grąžinti pareiškėją į užsienio valstybę (toliau – ir Sprendimas Nr. 4), kuriuo pareiškėjas įpareigotas savanoriškai iki 2023 m. liepos 5 d. išvykti į Jungtinius Arabų Emyratus (toliau – JAE); 5) įpareigoti Migracijos departamentą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.

2. Pareiškėjas, kuris yra Rusijos Federacijos pilietis, skundą grindė šiais argumentais:

2.1. Ginčijami sprendimai yra susiję tarpusavyje ir grindžiami tapačiais teisiniais bei faktiniais pagrindais, o būtent – išvada, kad pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui. Tokia išvada padaryta įvertinus pareiškėjo klausimyne pateiktus atsakymus: pareiškėjas, atsakydamas į klausimyno 11 klausimą „Jūsų nuomone, kam priklauso Krymas?“, pasirinko atsakymą „Rusijos Federacijai“.

2.2. Sprendimai Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 buvo priimti formaliai, neįvertinus individualios pareiškėjo situacijos, individualiai nepagrindus jo keliamos grėsmės valstybės saugumui. Migracijos departamentas, priimdamas šiuos ginčijamus sprendimus, neatsižvelgė į 2023 m. gegužės 16 d. apklausoje pareiškėjo pateiktus paaiškinimus, jog jis nepalaiko jokių karinių veiksmų, įskaitant Rusijos karinius veiksmus Ukrainoje, o Krymo priklausomumą lemia pasirinkti įstatymai: jeigu pagal tarptautines konvencijas ir tarptautinės bendruomenės pripažinimą – Ukrainai, o jeigu pagal Rusijos įstatymus – Rusijai. Pareiškėjas apklausoje nurodė, kad Krymą faktiškai valdo Rusija, bet Migracijos departamentas neteisingai interpretavo šį jo teiginį. Pareiškėjas turėjo omenyje tai, kad jeigu Krymo gyventojų mokami mokesčiai atitenka Rusijai, tai minėtos teritorijos gyventojai paklūsta šios valstybės vadovybei ir teritorija priklauso šiai valstybei, o Ukrainos pajėgos dar tik siekia atsikovoti (susigrąžinti) šią teritoriją. Pareiškėjui aiškiai išreiškus nepritarimą Rusijos kariniams veiksams Ukrainoje ir nurodžius Krymo faktinį valdymą (Rusijos), jo pažiūros buvo nepagrįstai pripažintos prorusiškomis ir, juo labiau, suponuojančiomis pareiškėjo keliamą grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui.

2.3. Priėmus ginčijamus sprendimus, buvo pažeisti pareiškėjo šeimos ir nepilnamečio vaiko interesai, neužtikrinta teisė į šeimos susijungimą (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 8 str., Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 23 str., 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos nuostatos). Pareiškėjas yra sudaręs santuoką su Lietuvos Respublikos piliete ir turi bendrą vaiką. Sprendimai Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 gali sukelti neproporcingą žalą pareiškėjo sutuoktinei ir vaikui, sugriauti šeimą ir palikti vaiką be tėvo, kas atsilieptų besivystančiai vaiko asmenybei ir tolesniam gyvenimui bei socializacijai. Be to, paties pareiškėjo visi šeiminiai, socialiniai ir ekonominiai interesai yra būtent Lietuvos Respublikoje. Pareiškėjo sutuoktinės nekilnojamas turtas yra Lietuvoje.

2.4. Sprendimai Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 nesuderinami su Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 3 straipsnio 1 punkte įtvirtinto įstatymo viršenybės principo ir 8 straipsnio reikalavimais. Šiuose ginčijamuose sprendimuose yra pateikiamos Migracijos departamento interpretacijos, bet nėra jokių objektyviai egzistuojančių įrodymų, sudarančių pagrindą manyti, kad pareiškėjas savo aktyviais veiksmais skleidė informaciją, kuri skatino nesantaiką ar pateisino karo nusikaltimus. Migracijos departamentas nepagrindė, kaip konkrečiai pareiškėjo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės nacionaliniam saugumui, o Sprendimuose Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 rėmėsi išimtinai tik Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento (toliau – ir trečiasis suinteresuotas asmuo, VSD) 2023 m. sausio 10 d. raštu Nr. 18-280 „Dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje neišdavimo“ (toliau – ir VSD išvada), kurio turinys ir VSD išvadų pagrindimą sudarantys argumentai / dokumentai pareiškėjui nėra žinomi.

2.5. Sprendimas uždrausti pareiškėjui atvykti į Šengeno erdvę (Sprendimas Nr. 2) yra neproporcingas, nemotyvuotas (pažeidžiantis išsamumo, įstatymo viršenybės, gero administravimo

ir kitus viešojo administravimo principus) ir nepagrįstas. Šis sprendimas užkerta kelią pareiškėjui susitikti su šeimos nariais ne tik Lietuvos Respublikoje, bet ir kitose Šengeno erdvei priklausančiose valstybėse, taip pat šiose valstybėse dirbti ir užsiimti bet kokia ūkine–komercine veikla. Pastebėtina ir tai, kad Rusijos Federacija yra įtraukusi Baltijos šalis į Rusijai nedraugiškų valstybių sąrašą, todėl pareiškėjo sutuoktinė ir dukra negalės atvykti į Rusiją susitikti su pareiškėju. Be to, pareiškėjo žmona slaugo savo senyvo amžiaus motiną, kuri sunkiai serga ir kuriai yra būtina nuolatinė priežiūra, todėl jos (pareiškėjo žmonos) galimybės keliauti yra ribotos.

2.6. Nors Sprendimu Nr. 4 buvo nuspręsta grąžinti pareiškėją į savanoriškai pasirinktą valstybę – JAE, tačiau toks sprendimas taip pat neatitinka proporcingumo principui, prieštarauja laisvo asmenų judėjimo teisei, taip pat laisvei pasirinkti profesiją ir teisei dirbti. Skrydžiai į JAE trunka ilgai ir yra brangūs, todėl pareiškėjo sutuoktinei su mažamečiu vaiku būtų sudėtinga atvykti pas pareiškėją. Išlaidos pragyventi JAE yra didelės, o pareiškėjas neturi galimybės dirbti ir užsidirbti jokiaje Šengeno erdvei priklausančioje valstybėje, kai galimybės įsitvirtinti ir susirasti darbą JAE yra apsunkintos. Pareiškėjas, negalėdamas dirbti, negali išlaikyti šeimos (mokėti įmokų vaikų darželiui ir pan.). Pareiškėjo pasirinkimas vykti į JAE buvo nulemtas tik tos aplinkybės, jog jam draudžiama lankytis Šengeno erdveje, o jo šeima negalėtų atvykti į Rusijos Federaciją.

3. Atsakovas Migracijos departamentas atsiliepiame į skundą prašė atmesti pareiškėjo skundą. Atsakovas atsiliepiamą į skundą grindė šiais argumentais:

3.1. Pareiškėjas 2022 m. spalio 25 d. atvyko į Migracijos departamentą ir pateikė prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi tuo pagrindu, kad Lietuvos Respublikoje gyvena jo sutuoktinė, kuri yra Lietuvos Respublikos pilietė. Pareiškėjui buvo pateiktas užpildyti klausimynas, kuriame jis, be kita ko, pažymėjo, jog Krymas priklauso Rusijos Federacijai. 2023 m. gegužės 16 d. buvo atlikta pareiškėjo apklausa, siekiant išsiaiškinti jo poziciją ir požiūrį į įvykius Ukrainoje. Įvertinus pareiškėjo per apklausą išsakytus teiginius ir pateiktus atsakymus į klausimus, galima daryti išvadą, jog pareiškėjas vengė tiesaus atsakymo, nuolat kartojo, jog nesidomi politiniais įvykiais ir neturi apie juos informacijos, pavyzdžiui, teigė, jog nežinojo apie Rusijoje vykusius mitingus prieš Rusijos vykdomus karinius veiksmus Ukrainoje. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas yra įgijęs du aukštuosius išsilavinimus ir, jo teigimu, Rusijoje vykdė verslą, mažai tikėtina, jog jis ignoravo informacines priemones ir neturi jokių žinių apie Rusijos vykdomus veiksmus Ukrainoje. Taigi, pareiškėjas per apklausą sąmoningai vengė tiesaus atsakymo į pateiktus klausimus, jo pateikti paaiškinimai nepaneigia klausimyne pasirinkto atsakymo dėl Krymo priklausomybės.

3.2. VSD išvadoje pateiktas vertinimas (t. y., kad pareiškėjas kelia grėsmę valstybės saugumui; pareiškėjas, deklaruodamas, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai, išreiškia paramą Rusijos įvykdytai karinei agresijai prieš Ukrainą ir jos teritorijų okupacijai) rodo, jog pareiškėjas remia Rusijos vykdomą agresyvią užsienio politiką, kuri kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui. Migracijos departamentas Sprendime Nr. 1 atsisakė išduoti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi, nes, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – ir Įstatymas, UTPI) 4 straipsnio 4 dalimi, leidimas gyventi užsieniečiui išduodamas tik gavus institucijų išvadas, kad užsienietis nekelia grėsmės valstybės saugumui ir viešajai tvarkai ar visuomenei.

3.3. VSD prašė uždrausti pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką 5 metus. Migracijos departamentas, vadovaudamasis Migracijos departamento direktoriaus 2014 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 3K-33 patvirtintos Kriterijų, kuriais vadovaujamosi nustatant ar sutrumpinant draudimo užsieniečiui atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpį arba išbraukiant duomenis apie užsienietį iš Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinio sąrašo, vertinimo tvarkos (toliau – ir Kriterijų vertinimo tvarka) 5, 37 ir 39 punktais, Sprendime Nr. 2 nustatė perpus trumpesnę draudimo terminą, kuris laikytinas proporcingu. Atitinkamai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 20 d. nutarimu Nr. 436 patvirtintų Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinio sąrašo sudarymo ir tvarkymo taisyklių (toliau – ir NAS taisyklės) 15 punktu, į SIS įtraukti duomenys apie pareiškėją dėl draudimo

atvykti ir apsigyventi (uždrausti atvykti ir apsigyventi ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių, kuriose taikomas Šengeno acquis (Šveicarija, Norvegijos Karalystė, Lichtenšteinas, Islandija), teritorijoje) nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių.

3.4. Migracijos departamentas nustatė, kad pareiškėjas turi Lietuvos Respublikos ambasadoje Maskvoje išduotą daugkartinę Šengeno vizą Nr. 004378272, kurios galiojimo laikas – nuo 2021 m. gegužės 4 d. iki 2026 m. gegužės 3 d., buvimo laikas – 90 dienų. Priėmus Sprendimą Nr. 2, pareiškėjas nebeatitinka 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) 6 straipsnio 1 dalies d punkte nustatytų atvykimo sąlygų, todėl, vadovaujantis 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 810/2009, nustatančio Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas), 34 straipsnio 2 dalimi ir Įstatymo 21 straipsnio 3 dalies 4 punktu, buvo priimtas Sprendimas Nr. 3, kuriuo atšaukta pareiškėjo daugkartinė Šengeno visa Nr. 004378272.

3.5. Pareiškėjo teiginiai, kad Migracijos departamentas ginčijamus sprendimus priėmė formaliai, neįvertinęs individualios jo situacijos, yra nepagrįsti. Ginčijami sprendimai priimti vadovaujantis VSD išvada, kurioje pateiktas vertinimas, kad pareiškėjo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui. Vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi ir kitomis teisės normomis, VSD yra kompetentingas subjektas vertinti, ar užsieniečio buvimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui. Migracijos departamentas nekvestionuoja šios įstaigos išvadų ir neturi pagrindo jomis nesivadovauti.

3.6. Migracijos departamentas vadovavosi ne tik VSD išvada, bet ir pareiškėjo apklausoje išsakytais teiginiais bei pateiktais atsakymais. Ginčijami sprendimai priimti įvertinus pareiškėjo veiksmus (jo pateiktą atsakymą klausimyne, vengimą per papildomą apklausą tiesiogiai atsakyti į pateiktus klausimus ir karinių veiksmų užimant Krymą, kuomet nebuvo pralietas kraujas, pateisinimą), iš kurių galima spręsti dėl pareiškėjo grėsmės valstybės saugumui ateityje, kurie leidžia identifikuoti tikrąsias pareiškėjo pažiūras, keliančias grėsmę valstybės saugumui.

3.7. Priimant Sprendimus Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3, buvo įvertinti pareiškėjo ryšiai su Lietuvos Respublika – šeiminiai, socialiniai, ekonominiai. Nustatyti pareiškėjo ryšiai nenusveria jo keliamos grėsmės valstybės saugumui, įvertinus tai, kad siekiama apsaugoti nuo pasikėsinimų valstybę, jos suverenitetą ir konstitucinę santvarką. Vadovaujantis Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – ir EŽTT) praktika, pažymėta, kad pareiškėjo, dėl kurio yra surinkta pakankamai duomenų, leidžiančių vertinti, kad jo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, interesas likti gyventi Lietuvoje negali būti pateisintas tuo faktu, kad šioje valstybėje gyvena jo šeimos nariai – Lietuvos Respublikos piliečiai.

3.8. Ginčijami sprendimai atitinka tiek VAI, tiek teismų praktikoje suformuluotus reikalavimus, t. y. jie priimti nešališkai ir objektyviai, pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, motyvų išdėstymas yra adekvatus, aiškus ir pakankamas.

4. Atsakovas VSAT atsiliepime į skundą prašė atmesti pareiškėjo skundą. Atsakovas VSAT atsiliepimą į skundą grindė šiais argumentais:

4.1. VSAT pareigūnai VSAT Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos Vilniaus oro uosto pasienio kontrolės punkte 2023 m. birželio 28 d. patikrino pareiškėją, kuris vyko iš Lietuvos Respublikos į Turkijos Respubliką, ir nustatė atitiktį pagal 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1861 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo patikrinimams kertant siena, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006, 24 ir 25 straipsnius, t. y. pareiškėjas yra nepageidaujamas Lietuvos Respublikoje ir Šengeno erdvėje nuo 2023 m. birželio 28 d. iki 2025 m. gruodžio 27 d. SIS buvo nurodyta, kad, pareigūnams prie išorinės sienos nustatčius atitiktį, būtini veiksmai, kurių privaloma imtis – neleisti pareiškėjui atvykti į šalį (prieš tai susisiekti su SIRENE biuru, jeigu asmuo naudojami Sąjungos suteikta teise laisvai judėti); pareiškėjui jau esant šalies viduje

– sustabdyti ir apklausti asmenį; jei užsieniečiui yra uždrausta atvykti, jis gali būti sulaikytas Įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu; kompetentingai institucijai priimti sprendimą dėl asmens gražinimo į užsienio valstybę ar dėl jo teisinės padėties Lietuvos Respublikoje, apie tai informuoti kriminalinės policijos biuro Tarptautinių ryšių valdybos SIRENE nacionalinį skyrių.

4.2. Teisės aktai įpareigoja VSAT pareigūnus reaguoti į SIS esančius perspėjimus ir tinkamai juos vykdyti. Šiuo atveju, atliekant patikrinimą, pareiškėjas buvo nukreiptas į antrąją kontrolės liniją, kurioje atsirado būtinybė patikrinti jį išsamiau, o būtent – patikrinti jo duomenis informaciniuose registruose, išsiaiškinti neteisėto buvimo Lietuvoje aplinkybes ir, pasitvirtinus pirminei informacijai, surašyti atitinkamus procesinius dokumentus. VSAT pareigūnai, susipažinę su Sprendimais Nr. 1 ir Nr. 2, neturėjo pagrindo jais abejoti ar juos ginčyti, o pareiškėjas nepateikė įrodymų, kad šių sprendimų vykdymas yra sustabdytas. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, buvo priimtas Sprendimas Nr. 4.

4.3. VSAT pareigūnai ne pradėjo administracinės teisenos dėl atvykimo į Lietuvos Respubliką, buvimo ar gyvenimo Lietuvos Respublikoje, vykimo per Lietuvos Respubliką tranzitu ar išvykimo iš Lietuvos Respublikos tvarkos pažeidimų, nes Sprendimas Nr. 2 buvo priimtas 2023 m. birželio 28 d. 15.48 val., o pareiškėjas vyko iš Lietuvos Respublikos (Europos Sąjungos) tą pačią dieną 19.38 val. VSAT pareigūnai pasielgė protingai ir proporcingai, nes, įvertinę tai, kad pareiškėjas išvyksta (ketina išvykti) iš Šengeno erdvės ir, laiku neišvykęs, prarastų lėktuvo bilietus jungiamajam skrydžiui iš Lietuvos Respublikos per Turkijos Respubliką į JAE, dėl ko patirtų finansinius ir moralinius nuostolius, sudarė galimybę pareiškėjui pasirinkti valstybę, į kurią jis pageidauja ir gali išvykti. Pareiškėjas per patikrinimą pateikė dokumentus, suteikiančius teisę patekti į JAE, ir vėliau net nurodė savo gyvenamosios vietos adresą toje valstybėje, todėl VSAT pareigūnams nekilo abejonių, jog pareiškėjas bus priimtas toje valstybėje. Sprendimu Nr. 4 pareiškėjas nebuvo įpareigotas likti ir (ar) gyventi JAE, o tik turėjo išvykti iš Lietuvos Respublikos jam patogiu laiku, maršrutu ir kryptimi.

4.4. VSAT priimant ginčijamą sprendimą, nebuvo nustatytos Įstatymo 128 straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, dėl kurių draudžiama priimti sprendimą dėl užsieniečio gražinimo. Vien tas faktas, jog Lietuvos Respublikoje gyvena pareiškėjo sutuoktinė ir mažametis vaikas, savaime nereiškia, kad VSAT negalėjo priimti tokio sprendimo ir kad toks sprendimas yra neproporcingas bei pažeidžiantis pareiškėjo teisę į šeimos gerbimą (tai patvirtina EŽTT praktika dėl Konvencijos 8 str. aiškinimo). Be to, net ir panaikinus Sprendimą Nr. 4, pareiškėjo teisinė padėtis Lietuvos Respublikoje nepasikeistų.

II.

5. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2022 m. lapkričio 24 d. sprendimu tenkino pareiškėjo skundą, t. y. panaikino Migracijos departamento 2023 m. birželio 20 d. sprendimą Nr. 23S93110, 2023 m. birželio 28 d. sprendimą Nr. 23S98384, 2023 m. birželio 29 d. sprendimą Nr. 23S99287 ir VSAT 2023 m. birželio 28 d. sprendimą Nr. 23S98549 bei įpareigojo Migracijos departamentą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat priteisė pareiškėjui 1 800 Eur iš Migracijos departamento ir 600 Eur iš VSAT bylinėjimosi išlaidoms atlyginti.

6. Teismas nustatė, kad:

6.1. Pareiškėjas pateikė Migracijos departamentui prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir 2022 m. spalio 25 d. užpildė Migracijos departamento pateiktą klausimyną.

6.2. VSD 2023 m. sausio 10 d. rašte Nr. 18-280 pateikė vertinimą, kad pareiškėjas, deklaruodamas, jog Krymas priklauso Rusijos Federacijai, išreiškia paramą Rusijos įvykdytai karinei agresijai prieš Ukrainą ir jos teritorijų okupacijai, ir tai rodo, kad asmuo remia Rusijos vykdomą agresyvią užsienio politiką, kuri kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui.

6.3. Migracijos departamentas 2023 m. gegužės 16 d. atliko pareiškėjo apklausą, kurios tikslas – išsiaiškinti pareiškėjo poziciją ir požiūras į įvykius, vykstančius Ukrainoje. Apklausos metu pareiškėjas, atsakydamas į klausimus, nurodė, kad jo tėvai gyvena Rusijoje, brolis gyvena ir dirba Dubajuje, pareiškėjas Maskvos valstybiniame Baumano technikos universitete įgijo du aukštuosius išsilavinimus: inžinieriaus ir vadybininko, dirbo ir verslą kūrė Rusijoje, sutuoktinė yra Lietuvos Respublikos pilietė, kuri šiuo metu nedirba, bet turi pastovių pajamų, planavo, kad kai pasens sutuoktinės motina, kad galėtų ją rūpintis, kartu atvyks gyventi į Lietuvą. Pareiškėjas teigė, jog jo požiūris į bet kokius karo veiksmus yra neigiamas, taip pat Rusijos ir kitų šalių, bet jis nelabai supranta tarptautinius santykius, be to, dirbo, kūrė verslą, todėl nesidomėjo naujienomis, nežinojo, kad Rusija vykdė karinius veiksmus. Pareiškėjas nurodė manantis, kad Rusijai nebuvo būtina pulti Ukrainos, nes iš Ukrainos nebuvo puolimo į Rusijos teritoriją, bet nenusimanantis apie politinę situaciją ir teisinius niuansus, mąstantis, kad jeigu mokami mokesčiai į tam tikros šalies išdą, tai ta teritorija priklauso tai šaliai, todėl pagal Rusijos įstatymus Krymas priklauso Rusijos teritorijai, o kol tarptautiniu mastu nepripažinta, tai – Ukrainos teritorijai. Pareiškėjas tvirtino, kad neplanuotų gyventi Rusijoje ir, jei sutuoktinės motina būtų sveika, vyktų gyventi į Ispaniją arba Prancūziją; turi galimybę gyventi Prancūzijoje, nes čia sutuoktinė turi nekilnojamojo turto, bet, pablogėjęs jos motinos sveikatai, jis atvyko į Lietuvą pateikti dokumentus leidimui laikinai gyventi gauti.

6.4. Migracijos departamentas 2023 m. birželio 20 d. priėmė sprendimą Nr. 23S93110 (Sprendimą Nr. 1), kuriuo atsisakyta išduoti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi, nurodant, kad:

6.4.1. Pareiškėjas 2022 m. spalio 25 d. atvyko į Migracijos departamentą pateikti prašymo išduoti leidimą laikinai gyventi pridėtų dokumentų originalus ir biometrinius duomenis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2005 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. IV-329 patvirtinto Leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsieniečiams išdavimo tvarkos aprašo (toliau – ir LLG aprašas) 10.31 punktu, pareiškėjui buvo pateiktas užpildyti Migracijos departamento paruoštas klausimynas. Pareiškėjas, atsakydamas į klausimyno 11 klausimą „Jūsų nuomone, kam priklauso Krymas?“, pažymėjo, jog Krymas priklauso Rusijai.

6.4.2. 2023 m. gegužės 16 d. atlikta pareiškėjo apklausa, siekiant išsiaiškinti jo poziciją ir požiūrį į įvykius Ukrainoje. Per apklausą pareiškėjas nurodė, kad nepalaiko jokių karinių veiksmų, įskaitant Rusijos karinius veiksmus Ukrainoje. Pareiškėjas keletą kartų paminėjo, kad konfliktą buvo galima išspręsti kitais būdais, be karinių veiksmų. Į klausimą, kodėl pildant klausimyną pažymėjo, jog Krymas priklauso Rusijos Federacijai, pareiškėjas atsakė, kad nesidomi ir nesupranta politinių ar juridinių aspektų šiuo klausimu, o tokį atsakymą pasirinko, nes jei mokesčiai, kuriuos sumoka Krymo gyventojai, atitenka Rusijai, reiškia minėtos teritorijos gyventojai paklūsta tos šalies vadovybei ir teritorija priklauso tai valstybei t. y. Rusijai. Uždavus klausimą „Kam teisiškai priklauso Krymas?“ pakartotinai, pareiškėjas atsakė, kad žiūrint pagal kokius įstatymus: jei pagal tarptautines konvencijas ir kol tarptautinė bendruomenė nepripažino – tai Ukrainai, jei pagal Rusijos įstatymus – Rusijai. Pareiškėjas teigė, kad nepalaiko kariuomenės įvedimo į svetimą teritoriją, tačiau Krymas buvo užimtas be kraujo praliejimo, todėl jis nematė tame negatyvo. Pareiškėjas per apklausą taip pat nurodė, kad turi aukštąjį išsilavinimą dviejose srityse, dirbo auditoriumi, 2019 metais susituokė su Lietuvos piliete, vėliau jiems gimė duktė. Šeima gyvena Rusijoje, tačiau, susirgus žmonos motinai, jie nusprendė persikelti gyventi į Lietuvą. Jei ne susiklosčiusios aplinkybės, šeima neplanavo savo ateities Lietuvoje, greičiausiai būtų apsigyvenusi Prancūzijoje arba Ispanijoje.

6.4.3. Įvertinus pareiškėjo per apklausą išsakytus teiginius ir pateiktus atsakymus į klausimus, galima daryti išvadą, jog pareiškėjas vengė tiesaus atsakymo, nuolat kartojo, jog nesidomi politiniais įvykiais ir neturi apie juos informacijos, pavyzdžiui, jis teigė, jog nežinojo apie Rusijoje vykusių mitingus prieš Rusijos vykdomus karinius veiksmus Ukrainoje. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas yra įgijęs du aukštuosius išsilavinimus ir, jo teigimu, Rusijoje vykdė verslą, mažai tikėtina, jog jis ignoravo informacines priemones ir neturi jokių žinių apie Rusijos vykdomus veiksmus Ukrainoje. Remiantis apklausos rezultatais, Migracijos departamento vertinimu,

pareiškėjas sąmoningai vengė tiesaus atsakymo į pateiktus klausimus, jo pateikti paaiškinimai nepaneigia klausimyne pasirinkto atsakymo dėl Krymo priklausomybės.

6.4.4. Migracijos departamentas 2023 m. sausio 11 d. gavo VSD išvadą, kurioje nurodyta, jog pareiškėjas kelia grėsmę valstybės saugumui. Pareiškėjas, deklaruodamas, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai, išreiškia paramą Rusijos Federacijos įvykdytai karinei agresijai prieš Ukrainą ir jos teritorijų okupacijai. Tai rodo, jog asmuo remia Rusijos Federacijos vykdomą agresyvią užsienio politiką, kuri kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui. VSD, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, ir šiandieninę geopolitinę situaciją, vertino, kad visų užsieniečių, deklaruojančių paramą Rusijos įvykdytai karinei agresijai prieš Ukrainą ir jos teritorijų okupacijai, gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui. Atsižvelgiant į šį vertinimą, taip pat į Lietuvos Respublikos aktyviai reiškiamą poziciją, smerkiančią Rusijos Federacijos vykdomus agresyvius karinius veiksmus, pareiškėjo sąmoninga pozicija, pasireiškianti neteisėtai okupuotos Ukrainos teritorijos priskyrimu Rusijai, tokiu būdu palaikant ir Rusijos karinius veiksmus, apimančius ypač žiaurius karo nusikaltimus žmogiškumui prieš Ukrainos žmones, pripažintinus Ukrainos tautos genocidu, akivaizdžiai kelia grėsmę Lietuvos visuomenės rimčiai bei Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui. Pažymėta ir tai, kad prokremliškam režimui palankumą reiškiantis asmuo taip pat yra potencialus verbavimo taikinytis režimo jėgos struktūroms, siekiančioms per Lietuvoje gyvenančius asmenis rinkti informaciją ar pasitelkiant tokius asmenis Rusijos ar Baltarusijos jėgos struktūrų operacijoms užsienio valstybėse užtikrinti, kas taip pat nesuderinama su Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo tikslais.

6.4.5. Vertinant pareiškėjo socialinius ir ekonominius ryšius Lietuvoje, nustatyta, kad pareiškėjas turėjo nuo 2020 m. liepos 2 d. iki 2021 m. kovo 24 d. galiojusią Šengeno vizą, buvimo su viza laikas – 90 dienų, bei turi galiojančią nuo 2021 m. gegužės 4 d. iki 2026 m. gegužės 3 d. Šengeno vizą, buvimo su viza laikas – 90 dienų. Pareiškėjas Rusijoje 2019 m. liepos 13 d. susituokė su Lietuvos Respublikos piliete, kuri nuo 2011 m. lapkričio 8 d. iki 2022 m. spalio 19 d. buvo deklaravusi išvykimą iš Lietuvos Respublikos, nuo 2022 m. spalio 20 d. gyvenamąją vietą deklaravo Lietuvoje. Migracijos departamento duomenimis, Lietuvoje šiuo metu gyvena pareiškėjo nepilnametė duktė (Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos piliete), o Lietuvoje pirmą kartą jos gyvenamoji vieta buvo deklaruota 2022 m. spalio 20 d. Pareiškėjo teigimu, dukra nuo 2022 m. spalio mėn. lanko vaikų darželį, kuriame ugdymas vyksta lietuvių kalba. Pareiškėjas bei jo sutuoktinė per pastaruosius 20 metų Lietuvoje darbo santykių neturėjo ir šiuo metu neturi.

6.4.6. Pareiškėjas apsisprendė atvykti gyventi į Lietuvą, kur šiuo metu gyvena jo sutuoktinė ir nepilnametė dukra, tačiau klausimyne išreikšta ir apklausos metu patvirtinta jo sąmoninga asmeninė pozicija yra nesuderinama su Lietuvos Respublikos visuomenės visuotinai reiškiamu palaikymu Ukrainai ir Rusijos veiksmų dėl neteisėtai okupuotų teritorijų pasmerkimu. 2022 m. vasario 24 d. prasidėjus Rusijos kariniams veiksams Ukrainoje, pareiškėjas su šeima 2022 m. balandžio 27 d. išvyko į Prancūziją, tačiau 2022 m. gegužės 22 d. grįžo į Rusiją. Iš Rusijos šeima vėl išvyko tik po dviejų mėnesių – 2022 m. liepos 22 d. Konstatuota, kad pareiškėjas su sutuoktine ir dukra iš Rusijos išvyko ne dėl šeimai keliamos karo grėsmės, o kitais tikslais. Pažymėta, kad sutuoktiniai Lietuvoje per pastaruosius 20 metų jokių darbo santykių neturėjo ir dabar neturi, taip pat nevykdė ir nevykdo jokios individualios veiklos. Pareiškėjas apklausos metu nurodė, kad šeima savo ateities Lietuvoje neplanavo ir, jei ne sutuoktinės motinos liga, jie nebūtų grįžę į Lietuvą. Pareiškėjas prašė leidimo gyventi Lietuvoje, nes tai yra lengviausias būdas legalizuotis Europoje, kadangi jo sutuoktinė yra Lietuvos piliete, o, nepavykus, bandys legalizuotis kitose Šengeno valstybėse. Migracijos departamento vertinimu, atsisakymas išduoti leidimą laikinai gyventi laikytinas proporcinga priemone, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą, Lietuvos visuomenės siekį gyventi saugioje valstybėje, kurioje nebūtų skleidžiama informacija, skatinanti nesantaiką, pateisinanti vykdomus karo nusikaltimus bei nesuderinama su Lietuvos valstybės teisėtai interesais, bei užkardyti galinčias kilti grėsmes. Lietuvos Respublika neturi teisės aktais nustatytos pareigos leisti pareiškėjui laikinai gyventi Lietuvoje, jeigu tai neatitinka valstybės

nacionalinių interesų. Grėsmė valstybės saugumui yra ypač svarbi aplinkybė sprendžiant dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar keitimo, t. y. dėl galimybės užsieniečiui gyventi Lietuvos Respublikoje ir laisvai lankytis kitose Šengeno valstybėse.

6.4.7. Surinkta pakankamai duomenų apie pareiškėją, leidžiančių vertinti, kad jo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, jo interesas likti gyventi Lietuvos Respublikoje negali būti pateisintas tuo faktu, kad šioje valstybėje gyvena jo šeimos nariai – Lietuvos Respublikos piliečiai. Įstatymo 35 straipsnio 1 dalyje nustatyti imperatyvūs atsisakymo išduoti ar pakeisti leidimą laikinai gyventi pagrindai. Įstatymo nuostatos nenumato išimčių, kada šie pagrindai gali būti netaikomi, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į užsieniečio turėtus dokumentus, suteikiančius teisę būti Lietuvos Respublikoje, užsieniečio teisėto buvimą bei turimus šeiminius ryšius su asmenimis, gyvenančiais Lietuvos Respublikoje.

6.5. Migracijos departamentas 2023 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. 23S98384 (Sprendimu Nr. 2) uždraudė pareiškėjui atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų) ir įtraukė į SIS perspėjimą dėl draudimo pareiškėjui atvykti ir apsigyventi (uždrausti atvykti ir apsigyventi ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių, kuriose taikomas Šengeno *acquis* (Šveicarija, Norvegijos Karalystė, Lichtenšteinas, Islandija), teritorijoje) nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų). Sprendime Nr. 2 remiamasi VSD išvada ir, be Sprendime Nr. 1 nurodytų argumentų, konstatuojama, kad:

6.5.1. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenimis, pareiškėjas neturėjo darbo santykių Lietuvos Respublikoje. Apie jo sutuoktinės įdarbinimą Lietuvos Respublikoje taip pat nėra duomenų. Migracijos departamento vertinimu, šie pareiškėjo ryšiai su Lietuvos Respublika nelaikytini ilgalaikio pobūdžio.

6.5.2. Pareiškėjas 2022 m. spalio 25 d. pateikė prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi, tačiau nustačius šio asmens keliamą grėsmę valstybės saugumui, 2023 m. birželio 20 d. Migracijos departamentas priėmė Sprendimą Nr. 1, kuriuo atsisakė išduoti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytu pagrindu.

6.5.3. Vertinant tai, kad pareiškėjas (duomenys neskelbtini) sudarė santuoką su Lietuvos Respublikos piliete ir santuokoje susilaukė vaiko, pabrėžta, kad Konvencija neužtikrina užsieniečiui teisės įvažiuoti ir gyventi konkrečios šalies teritorijoje kaip pagrindinės teisės.

6.5.4. Pagal Įstatymo 133 straipsnio 5 dalį, užsieniečiui uždraudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, jeigu jis gali kelti grėsmę valstybės saugumui ar viešajai tvarkai. Uždraudimo atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpis gali būti ilgesnis negu penkeri metai. Įvertinus Įstatymo 133 straipsnyje 5 dalyje įvertintą maksimalų draudimo atvykti laikotarpį (gali būti ilgesnis nei 5 metai), taip pat tai, kad buvo nustatyta, jog pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui, kad pareiškėjo esami socialiniai, ekonominiai ir šeiminiai ryšiai su Lietuvos Respublikoje gyvenančiais asmenimis negali būti svarbesni už valstybės saugumą, kad pareiškėjui atsisakyta išduoti leidimą laikinai gyventi, atsižvelgus į Kriterijų vertinimo tvarkos 37 ir 38.3 punktus bei vadovaujantis Kriterijų vertinimo tvarkos 5 punktu, pareiškėjui nustatytas 30 mėnesių (2,5 metų) draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpis. Šis draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpis vertintinas kaip proporcingas.

6.5.5. Įvertinus tai, kad pareiškėjui uždraudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nes jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui, ir tai, kad pareiškėjas ir ateityje gali siekti atvykti ir pasilikti kitose Šengeno valstybėse, taip pat tai, kad draudimo atvykti instituto vienas iš tikslų yra aukšto lygio saugumo užtikrinimas Europos Sąjungos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, įskaitant visuomenės saugumo bei viešosios tvarkos ir saugumo palaikymą valstybių narių teritorijose, ir tai, kad šis tikslas pasiekiamas tik įvedant įspėjimą dėl draudimo užsieniečiui atvykti ir apsigyventi į SIS, pareiškėjo duomenys, vadovaujantis NAS taisyklių 15 punktu, iš Nacionalinio sąrašo teikiami SIS.

6.6. Migracijos departamento 2023 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. 23S99287 (Sprendimu Nr. 3) atšaukta pareiškėjo daugkartinė Šengeno viza Nr. 004378272, vadovaujantis Šengeno sienų kodekso 6 straipsnio 1 dalies d punktu, nurodant, jog Vizų kodekso 34 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad viza atšaukiama, kai paaiškėja, kad nebetenkinamos vizos išdavimo sąlygos bei atsižvelgiant į tai, kad dėl pareiškėjo į SIS įvestas perspėjimas dėl draudimo atvykti ir apsigyventi nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų).

6.7. VSAT 2023 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. 23S98549 (Sprendimu Nr. 4) pareiškėjas įpareigotas savanoriškai išvykti į JAE per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo, t. y. iki 2023 m. liepos 5 d., nes jis neteisėtai yra Lietuvos Respublikoje, prašo leisti savanoriškai grįžti į užsienio valstybę ir bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis grąžinimo į užsienio valstybę klausimu. Sprendime Nr. 4 konstatuota, kad pareiškėjas yra neteisėtai Lietuvoje nuo 2023 m. birželio 28 d. (1 dieną), kadangi Migracijos departamento sprendimu nuo 2023 m. birželio 28 d. yra įtrauktas į nepageidaujamų asmenų sąrašą (asmens duomenys yra įtraukti į SIS ir nacionalinį registrą) nuo 2023 m. birželio 28 d. iki 2025 m. gruodžio 27 d. Sprendimas Nr. 4 priimtas vadovaujantis Įstatymo 125 straipsnio 1 dalies 7 punktu, 127 straipsnio 1 dalimi ir 31 dalimi ir 6 dalimi.

7. Teismas, apžvelgęs ginčui aktualų teisinį reguliavimą (be kita ko, minėtas Įstatymo, reglamentų ir juos įgyvendinančių teisės aktų nuostatas) ir jį aiškinančią teismų praktiką, pažymėjo, jog nagrinėjamu atveju Migracijos departamentas, priimdamas ginčijamus sprendimus, vadovavosi VSD pateikta informacija bei pareiškėjo 2023 m. gegužės 16 d. apklausoje gautais paaiškinimais, ir vertino, kad pareiškėjas, Migracijos departamento klausimyne pažymėdamas, jog Krymas priklauso Rusijos Federacijai, ir apklausos metu vienareikšmiškai neatsakydamas apie Krymo priklausomybę, gali kelti grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui. Migracijos departamentas, vertindamas pareiškėjo socialinius ir ekonominius ryšius Lietuvoje, nustatė, kad pareiškėjas 2019 m. liepos 13 d. susituokė su Lietuvos Respublikos piliete, kuri nuo 2011 m. lapkričio 8 d. iki 2022 m. spalio 19 d. buvo deklaravusi išvykimą iš Lietuvos, be to, pastaruosius 20 metų Lietuvoje neturėjo darbo santykių, taip pat kad pareiškėjo nepilnametė dukra gyvena su motina Lietuvoje nuo 2022 m. spalio 20 d. Migracijos departamento vertinimu, pareiškėjas savo ir šeimos ateities nesieja su Lietuva, nes, jeigu ne sutuoktinės motinos liga, jis nebūtų atvykęs į Lietuvą, o gyventų kitose valstybėse – Ispanijoje ar Prancūzijoje, kur jo sutuoktinė turi nekilnojamojo turto.

8. Teismas akcentavo, jog iš byloje pateiktų rašytinių įrodymų matyti, kad pareiškėjo sutuoktinė už 2018–2022 metų mokesčius laikotarpius Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI) teikė metines pajamų deklaracijas, atitinkamai sumokėdama pajamų mokestį už gautas palūkanas už suteiktas paskolas, be to, už 2021 ir 2022 metų mokesčius laikotarpius VMI pateikė gyventojų nekilnojamojo turto mokesčio deklaracijas. Byloje pateikta 2023 m. spalio 13 d. mokymo paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią pareiškėjo dukra nuo 2022 m. spalio 24 d. lankys ikimokyklinio ugdymo įstaigą.

9. Teismo vertinimu, nors byloje nėra ginčo, kad pareiškėjas ir jo sutuoktinė Lietuvoje nedirbo, pareiškėjas ir jo sutuoktinė daug keliavo, vyko į Rusiją, Europą bei kitas pasaulio valstybes, nagrinėjamoje byloje neįvertinti pareiškėjo sutuoktinės ekonominiai ir socialiniai ryšiai Lietuvoje ir nenustatyta, ar pareiškėjas turi stiprius ryšius su Rusijos Federacija, jog būtų galima teigti, kad jis kelia grėsmę valstybės saugumui. Migracijos departamentas Sprendimuose Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 nustatė, kad pareiškėjo šeiminiai ryšiai su šiuo metu Lietuvoje gyvenančia sutuoktine ir nepilnamete dukra, kurios yra Lietuvos pilietės, socialiniai ir ekonominiai ryšiai, siekis likti gyventi Lietuvos Respublikoje negali būti pripažinti prioritetiniais ir labiau reikšmingais nei Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo užtikrinimas ir negali būti pateisintas tuo faktu, kad šioje valstybėje gyvena šeimos nariai. Nors pareiškėjo interesas likti gyventi Lietuvoje negali būti pateisintas tuo, kad Lietuvoje gyvena jos sutuoktinė ir nepilnametė duktė, tačiau atsisakymas išduoti leidimą laikinai gyventi ir draudimas pareiškėjui atvykti negali būti nustatomas vadovaujantis vieninteliu atsakymu pildant klausimą. Teismas padarė išvadą, kad ginčijami Migracijos departamento sprendimai,

kuriais apribota pareiškėjo teisė į šeimą, nelaikytini proporcinga priemone, nes nebuvo atliktas individualus situacijos vertinimas, siekiant nustatyti pareiškėjo keliamos grėsmės realumą.

10. Teismas atkreipė dėmesį į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) išaiškinimus šiuo aspektu, be kita ko, kad į Migracijos departamento klausimyną įtrauktas klausimas dėl to, kam priklauso Krymas (t. y. Rusijos aneksuota Ukrainos teritorija), gali būti susijęs ir su bendrąja prevencija, kai asmenys, išviešinę savo įsitikinimus, tikėtina, užkerta kelią savo ryšių su Rusija plėtojimuisi, bei kad anketoje suformuluotas klausimas „Jūsų nuomone, kam priklauso Krymas?“ ją pildantiems asmenims gali sukelti tam tikras abejones dėl jo turinio. Teismas pažymėjo, kad pareiškėjas 2023 m. gegužės 16 d. apklausoje bei pareiškėjo atstovas teismo posėdyje paaiškino, kad atsakymas į klausimą apie Krymo priklausomybę gali priklausyti nuo to, pagal kokius kriterijus turėtų būti vertinamas konkrečios teritorijos priklausymas atitinkamai valstybei, t. y. ar pagal tai, į kurios valstybės biudžetą yra surenkami tos teritorijos mokesčiai, kuriai valstybei atstovauja toje teritorijoje veikiančios institucijos, ar pagal tarptautinę teisę.

11. Teismas nurodė, jog Migracijos departamentas, atsižvelgdamas vien į pareiškėjo išsakytas mintis apklausos metu ir vadovaudamasis bendro pobūdžio VSD išvada, konstatavo, jog pareiškėjas kelia grėsmę valstybės saugumui, tačiau nevertino individualios pareiškėjo situacijos, t. y. jo išreikšto požiūrio į Rusijos karinius veiksmus, Krymo padėtį ir kt., kartu su jo šeimine, ekonomine bei socialine padėtimi, jo gyvenimo Lietuvoje aplinkybėmis, be to, nėra pakankamai duomenų, iš kurių būtų galima daryti išvadą, kad pareiškėjo keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui yra realios ir akivaizdžios, ginčijamuose Migracijos departamento sprendimuose nėra įvertintas prieštaravimas tarp pareiškėjo atsakymų į Migracijos departamento klausimyno 10 ir 11 klausimus, taip pat tai, kad pareiškėjas, pildydamas klausimyną, aiškiai nurodė savo poziciją, jog nepitaria Rusijos Federacijos vykdomiems kariniams veiksams Ukrainos teritorijoje, pokalbio metu Migracijos departamente jis smerkė karą ir byloje nėra jokios informacijos apie ankstesnius pareiškėjo veiksmus, jų pobūdį, kurie pagrįstų realią, o ne formalią ir deklaratyvią grėsmę valstybės saugumui.

12. Teismas pažymėjo, kad nors pareiškėjo atsakymai į Migracijos departamento klausimyno 10–11 klausimus gali būti vertinami kaip potencialus pavojus Lietuvos valstybės saugumui, tačiau ši aplinkybė negali būti vertinama atsietai nuo kitų su pareiškėju susijusių duomenų. Be to, VSD išvada yra bendro pobūdžio ir su klaidomis, t. y. išvadoje neteisingai nurodyta pareiškėjo pilietybė, nėra nurodytos konkrečios išvados, susijusios su būtent pareiškėjo keliamą grėsmę valstybės saugumui, nors būtent VSD teikia išvadą dėl konkretaus asmens keliamos (nekeliamos) grėsmės valstybės saugumui. Konstatuota, kad nebuvo įvertinti galimi prieštaravimai tarp pareiškėjo tikrosios pozicijos ir susiklosčiusios situacijos, nebuvo įvertinti kiti pareiškėjo atsakymai į Migracijos departamento klausimyno klausimus bei pareiškėjo apklausos metu nurodytos aplinkybės, dėl kurių pareiškėjas su šeima nori gyventi Lietuvoje.

13. Teismas nesutiko su Migracijos departamento pozicija, kad iš 2023 m. gegužės 16 d. apklausos matyti, jog kad pareiškėjas vengė vienareikšmiškai atsakyti į klausimą „Kam priklauso Krymas?“ ir išsakyti savo poziciją, be to, nesidomi ir nesupranta politinių ar juridinių aspektų, kariuomenės įvedimo į svetimą teritoriją nepalaiko, tačiau, jo manymu, Krymas buvo užimtas be kraujo praliejimo, todėl negatyvo tame nemato. Akcentuota, kad pareiškėjas tiek pildydamas klausimyną, tiek apklausoje Migracijos departamente aiškiai nurodė, kad nepitaria karinei agresijai. Teismo posėdyje pareiškėjas paaiškino, kad nesupranta teisinių subtilybių, todėl nežino atsakymo į klausimą „Kam priklauso Krymas?“, ir atkreipė dėmesį į tai, kad Migracijos departamento klausimyno formuluotės ir apklausos klausimai nepakankamai aiškūs. Teismo įsitikinimu, nors Departamentas nustatė pareiškėjo šeimyninius, socialinius, ekonominius ryšius, tačiau pakankamai neįvertino jų reikšmingumo ginčijamų sprendimų sukeltamų pasekmių kontekste, todėl priėmė neproporcingus Sprendimus Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3.

14. Teismas konstatavo, kad Departamentas neatliko individualaus vertinimo, o į Sprendimus Nr. 1 ir Nr. 2 iš esmės perkėlė VSD išvadą ir asmeninius duomenis apie pareiškėją,

neįvertindamas visų duomenų visumos bei šių sprendimų atitikties proporcingumo principui. Sprendimas Nr. 3 priimtas įvertinus tai, kad Sprendimu Nr. 2 pareiškėjui yra uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką 30 mėn. (2,5 metų) ir įtrauktas į SIS perspėjimas dėl draudimo atvykti ir apsigyventi nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėn. (2,5 metų). Pripažinus, kad Sprendimas Nr. 1 ir Sprendimas Nr. 2 yra nepagrįsti ir naikintini, Sprendimas Nr. 3 taip pat naikintinas kaip nepagrįstas ir neproporcingas.

15. Teismas, sprenddamas dėl Sprendimo Nr. 4 teisėtumo ir pagrįstumo, pažymėjo, kad VSAT pareigūnams 2023 m. birželio 28 d. atliekant patikrinimą VSAT Vilniaus pasienio rinktinės Vilniaus oro uosto pasienio užkardos Vilniaus oro uosto pasienio kontrolės punkte, buvo nustatyta, kad iš Lietuvos Respublikos į Turkijos Respubliką (į Stambulą) vykstantis pareiškėjas yra nepageidaujamas Lietuvos Respublikoje ir Šengeno erdvėje (Sprendimas Nr. 2), VSAT pareigūnai tai vertino kaip Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 9 punkto pažeidimą, t. y. kad pareiškėjas Lietuvoje yra neteisėtai, nes yra įtrauktas į užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinį sąrašą arba dėl jo kita Šengeno valstybė į Šengeno informacinę sistemą yra įtraukusi įspėjimą dėl neįsileidimo pagal Reglamento (EB) Nr. 1987/2006 nuostatas, perspėjimą dėl draudimo užsieniečiui atvykti ir apsigyventi pagal Reglamento (ES) 2018/1861 nuostatas, išskyrus Vizų kodekse numatytą atvejį, kai užsieniečiui išduota riboto teritorinio galiojimo viza, arba Reglamente (ES) 2018/1240 numatytą atvejį, kai užsieniečiui išduotas riboto teritorinio galiojimo kelionės leidimas, ir šios aplinkybės paaiškėja užsieniečio buvimo Lietuvos Respublikoje metu.

16. Teismo vertinimu, nors VSAT pareigūnai nepradėjo administracinio nusižengimo teisenos, tačiau jie neįvertino individualių pareiškėjo situacijos aplinkybių, t. y. kad Sprendimas Nr. 2 priimtas tą pačią dieną, kai pareiškėjas savanoriškai ir galbūt dar net nežinodamas apie šį priimtą sprendimą, išvyksta iš Lietuvos Respublikos. Nėra ginčo, kad Sprendimas Nr. 4 yra administracinis aktas, kurį priimdamas VSAT veikė kaip viešojo administravimo subjektas, todėl jis privalėjo vadovautis iš gero administravimo principo kylančiais imperatyvais (šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (žr. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str. 3 d. nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 str. ir kt.)), iš kurių išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Teismas, išanalizavęs Sprendimo Nr. 4 priėmimo aplinkybes, nusprendė, kad šis ginčijamas sprendimas neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų, yra priimtas formaliai ir biurokatiškai, neįvertinus visų individualios situacijos aplinkybių, neatitinka gero administravimo principo, todėl jis naikintinas.

17. Teismas priėjo prie išvados, jog Sprendimai Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4 neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų, įpareigojančių viešojo administravimo subjektą individualų administracinį aktą pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais), o taikomas poveikio priemonės motyvuoti. Ginčijami sprendimai naikintini kaip neteisėti dėl to, kad juos priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir šių sprendimų pagrįstumą (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 str. 1 d. 3 p.), o pareiškėjo prašymas išduoti leidimą laikinai gyventi nagrinėtinas iš naujo.

18. Teismas akcentavo, kad, patenkinus skundą, pareiškėjas įgijo teisę į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Teismas, nagrinėdamas pareiškėjo prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą – 3 087 Eur, nustatė, kad prašoma priteisti suma už komunikaciją su klientais: (2023 m. liepos 5 d.) – 0,33 val., 49,50 Eur, (2023 m. liepos 18 d.) – 0,25 val., 37,50 Eur, (2023 m. rugsėjo 5 d.) – 0,50 val., 75 Eur, taip pat klientų konsultavimas teisiniais klausimais (el. paštu) (2023 m. rugsėjo 12 d.) – 0,50 val., 75 Eur, iš viso – 237 Eur, yra nepagrįsta, kadangi nurodytos teisinės paslaugos negali būti išskirtos į savarankiškus teisinius veiksmus, nes jos yra sudėtinė administracinės bylos proceso dalis. Prašomos sumos už skundo parengimą: (2023 m. liepos 4 d.) – 6 val., 900 Eur, (2023 m. liepos 7 d.) – 2 val., 300 Eur ir 4 val., 600 Eur, iš viso – 1 800 Eur; už prašymo dėl liudytojo apklausos parengimą ir pateikimą teismui (2023 m. rugsėjo 18 d.) – 1 val., 150

Eur; bei už pasirengimą ir dalyvavimą teismo posėdyje (bendras atstovavimo teisme laikas sudaro 3 val., nurodytas įkainis – 150 Eur) 450 Eur, yra priskirtinos prie būtinųjų išlaidų ir neviršija maksimalių galimų priteisti sumų. Taigi, pagal teismui pateiktas teisinių paslaugų ataskaitas, būtinųjų išlaidų suma yra 2 400 Eur. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteisiamas proporcingai patenkintų reikalavimų daliai: iš atsakovo Migracijos departamento – 1 800 Eur, atsakovo VSAT – 600 Eur.

19. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjui yra gražintina žyminio mokesčio permoka – 69,50 Eur (92 Eur – 22,50 Eur) (ABTĮ 38 str. 1 d. 1 p.).

III.

20. Atsakovas Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliaciniame skunde prašo pakeisti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. spalio 26 d. sprendimą ir palikti galioti VSAT 2023 m. birželio 28 d. sprendimą Nr. 23S98549, taip pat panaikinti teismo sprendimo dalį, kurioje pareiškėjui iš VSAT priteista 600 Eur bylinėjimosi išlaidoms atlyginti.

21. Atsakovas VSAT apeliaciniame skunde iš esmės pakartoja atsiliepime į skundą išdėstytus savo argumentus ir papildomai nurodo:

21.1. Teismas, nusprenddamas panaikinti Sprendimą Nr. 4, išsamiai neišnagrinėjo bylos aplinkybių ir netinkamai pritaikė ginčo teisinius santykius reguliuojančias materialiosios teisės normas. Nagrinėjamu atveju VSAT pareigūnai vadovavosi gero administravimo ir atsakingo valdymo principais, jie buvo objektyvūs ir nešališki, taip pat laikėsi protingumo, proporcingumo ir teisingumo principų. Pareigūnai veikė tiksliai taip, kaip nurodyta jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. VSAT pareigūnai, susipažinę su Sprendimais Nr. 1 ir Nr. 2, neturėjo pagrindo jais abejoti ar juos ginčyti, ir jie neturėjo duomenų apie šių sprendimų galiojimo sustabdymą, tačiau teismas neatsižvelgė į šią aplinkybę.

21.2. Sprendime Nr. 4 buvo nustatytas 7 dienų terminas įpareigojimui išvykti įvykdyti, todėl pareiškėjas galėjo teisėtai likti Lietuvos Respublikoje iki 2023 m. liepos 5 d. Pareiškėjas, pasinaudodamas suteiktu laikotarpiu, galėjo kreiptis į teismą, prašydamas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones, tačiau jis nepasinaudojo tokia galimybe ir savo noru tą pačią dieną išvyko iš Lietuvos Respublikos.

21.3. Tai, ar Sprendimai Nr. 1 ir Nr. 2 bus nugincyti, ar ne, neturi įtakos vertinant Sprendimo Nr. 4 teisėtumą ir pagrįstumą, nes VSAT priimant pastarąjį sprendimą ginčijami Migracijos departamento sprendimai buvo nuginčyti ir galiojo įrašas dėl draudimo pareiškėjui būti tiek Lietuvos Respublikoje, tiek Šengeno erdvėje. Įstatymų leidėjas nesuteikė VSAT pareigūnams diskrecijos nagrinėjamu atveju priimti kitokį sprendimą.

21.4. Teismas nepagrįstai konstatavo, kad Sprendimas Nr. 4 neatitinka VAĮ 10 straipsnio

5 dalies reikalavimų. Šiame sprendime yra aiškiai nurodytas jo priėmimo pagrindas, pareiškėjas buvo informuotas apie jo gražinimo priežastį, taip pat nurodytas šį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas, sprendimo data ir registracijos numeris, sprendimo apskundimo data, sprendimo teisinis pagrindas.

21.5. Esant tokioms aplinkybėms, teismas nepagrįstai panaikino Sprendimą Nr. 4 ir priteisė pareiškėjui iš VSAT bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

22. Atsakovas Migracijos departamentas apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. spalio 26 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – atmesti pareiškėjo skundą. Atsakovas apeliaciniame skunde iš esmės pakartoja atsiliepime į skundą išdėstytus savo argumentus ir papildomai nurodo:

22.1. Teismas, vertindamas įrodymus, padarė akivaizdžius ir esminius materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimus, išvadas pagrindė prielaidomis, o teismo sprendime motyvai išdėstyti apsiribojant ir nevisapusiškai ištiriant visas su byla susijusias aplinkybes. Pažymėta, kad

ginčijami sprendimai nebuvo pagrįsti tik vienu pareiškėjo atsakymu į klausimyno klausimą, nes buvo atlikta pareiškėjo apklausa, įvertinti per ją pareiškėjo pateikti atsakymai, taip pat kitos su pareiškėju susijusios aplinkybės ir VSD išvada. Klausimyne pateikto konkretaus klausimo formuluotė neturi esminės reikšmės, nes vėliau buvo atlikta pareiškėjo apklausa žodžiu, per kurią pareiškėjui buvo užduodami įvairiai suformuluoti klausimai.

22.2. Nagrinėjama ginčui yra aktualūs LVAT išaiškinimai 2023 m. birželio 21 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eA-1770-968/2023 ir 2023 m. rugpjūčio 23 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eA-2129-662/2023.

22.3. Teismas, konstatuodamas, jog nėra pakankamai duomenų, iš kurių būtų galima daryti išvadą, jog pareiškėjo keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui yra realios ir akivaizdžios, be pagrindo neįvertino dabartinės geopolitinės situacijos (aktyvių Rusijos karinių veiksmų) ir to, kad šis pasikeitimas gali turėti įtakos užsieniečio keliamos grėsmės vertinimui. Iš per apklausą pateiktų paaiškinimų matyti, kad pareiškėjas yra susipažinęs su įvykiais ir arba atkartoja Rusijos propagandos naratyvą, arba išsisukinėja nuo tiesioginių atsakymų. Tokia pozicija neleidžia daryti išvados, kad pareiškėjas yra lojalus Lietuvai. Ginčijamuose Migracijos departamento sprendimuose yra pakankamai duomenų, pagrindžiančių pareiškėjo keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui realumą ir akivaizdumą.

22.4. Nors teismas nurodė, kad nagrinėjamoje byloje neįvertinti pareiškėjo sutuoktinės ekonominiai ir socialiniai ryšiai Lietuvoje bei nenustatyta, ar pareiškėjas turi stiprius ryšius su Rusijos Federacija, tačiau pats teismas sprendime konstatavo, jog pareiškėjas ir jo sutuoktinė nedirbo Lietuvoje, jie daug keliavo. Nustatyta, kad pareiškėjas anksčiau nėra turėjęs leidimų laikinai gyventi Lietuvoje ar Lietuvos išduotų nacionalinių vizų (tik Šengeno vizą). Priimant ginčijamus sprendimus buvo žinoma, kad pareiškėjo dukra lanko darželį, o pareiškėjo sutuoktinės motina gyvena Lietuvoje. Aptartos aplinkybės nepašalina pareiškėjo keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui.

22.5. Migracijos departamentas sutinka su VSAT apeliaciniu skundu ir prašo jį tenkinti.

23. Atsakovas VSAT atsiliepime į atsakovo Migracijos departamento apeliacinį skundą prašo tenkinti šį apeliacinį skundą ir palaiko Migracijos departamento išdėstytus argumentus, juos papildoma teismų praktika.

24. Pareiškėjas A. P. atsiliepimuose į atsakovų apeliacinius skundus prašo atmesti šiuos apeliacinius skundus, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Pareiškėjas iš esmės pakartoja skunde išdėstytus savo argumentus, sutinka su teismo atliktu bylos aplinkybių vertinimu ir papildomai nurodo, kad:

24.1. VSAT pareigūnai turėjo tik 1 valandą sprendimui priimti, o toks trumpas laikas nėra pakankamas tam, kad pareigūnai galėtų pagal kompetenciją išsamiai, individualizuotai įvertinti pareiškėjo situaciją, kaip to reikalauja Įstatymo 128 straipsnis, bei užtikrinti, kad nebūtų pažeistos Konvencijos 8 straipsnyje ir kitose teisės normose įtvirtintos pareiškėjo ir jo šeimos teisės.

24.2. VSAT pozicija, kad ji veikė tuose rėmuose, kuriuos apibrėžė Migracijos departamento sprendimai, yra nepagrįsta, nes VSAT veikia ir turi veikti savarankiškai, priimti tinkamai pagrįstus ir motyvuotus administracinius sprendimus, laikytis gero administravimo principo. Teismas pagrįstai konstatavo, kad Sprendimas Nr. 4 buvo priimtas formaliai ir biurokatiškai, neįvertinus visų individualių aplinkybių.

24.3. Vien formalus politinis klausimas, kuris gali būti interpretuojamas skirtingai, negali apriboti galimybių užsieniečiui gyventi Lietuvos Respublikoje, ypač tuo atveju, kai jis yra Europos Sąjungos piliečio šeimos narys (šiuo aspektu akcentuota 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB). Be to, pastebėtina, kad šiuo metu ginčo klausimo formuluotė yra pakeista ir jis skamba taip: „Jūsų nuomone, kam legitimiai (teisėtai)

priklauso Krymas?“. Akivaizdu, jog toks klausimo formuluotės pakeitimas buvo nulemtas daugybės nesusipratimų pildant klausimyną (įskaitant pareiškėjo atvejį).

24.4. VSD išvadoje kalbama apie galimus, o ne realius pavojus, jų konkrečiai nesiejant su pareiškėju, t. y. neindividualizuojant pareiškėjo atvejo. Nei VSD išvadoje, nei ginčijamuose Migracijos departamento sprendimuose nebuvo išnagrinėtos aplinkybės, susijusios konkrečiai su pareiškėjo padėtimi, todėl tokiu būdu buvo pažeista, be kita ko, Konvencijos 8 straipsnyje įtvirtinta asmenų teisė gyventi šeimoje bei VAĮ 8 straipsnio 1 dalies nuostatos. Taigi, teismas skundžiamame sprendime padarė pagrįstas išvadas dėl Sprendimų Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3, kurios yra suderinamos su teismų praktika.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV.

25. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento 2023 m. birželio 20 d. sprendimo Nr. 23S93110 atsisakyti išduoti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje (Sprendimas Nr. 1), Migracijos departamento 2023 m. birželio 28 d. sprendimo Nr. 23S98384 (Sprendimas Nr. 2), kuriuo pareiškėjui uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėn. (2,5 metų) ir įtrauktas į Šengeno informacinę sistemą (SIS) perspėjimas dėl draudimo atvykti ir apsigyventi (uždrausti atvykti ir apsigyventi ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių, kuriose taikomas Šengeno *acquis* (Šveicarija, Norvegijos Karalystė, Lichtenšteinas, Islandija), teritorijoje), nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų), Migracijos departamento 2023 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. 23S99287 atšaukti daugkartinę Šengeno vizą Nr. 004378272 (Sprendimas Nr. 3), VSAT 2023 m. birželio 28 d. sprendimo Nr. 23S98549 grąžinti pareiškėją į užsienio valstybę (Sprendimas Nr. 4), kuriuo pareiškėjas įpareigotas savanoriškai iki 2023 m. liepos 5 d. išvykti į JAE, teisėtumo ir pagrįstumo.

26. Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjo skundą, panaikino ginčijamus Migracijos departamento ir VSAT sprendimus bei įpareigojo Migracijos departamentą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. Šią išvadą teismas iš esmės grindė tuo, jog Migracijos departamentas priėmė ginčijamus Sprendimus Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3 tinkamai nevertinęs individualios pareiškėjo situacijos ir vadovaudamasis bendro pobūdžio ir su dalykinėmis klaidomis parengta VSD išvada, kad pareiškėjas kelia grėsmę valstybės saugumui, o VSAT, priimdamas ginčijamą Sprendimą Nr. 4, taip pat neįvertino individualių pareiškėjo situacijos aplinkybių.

27. Atsakovai Migracijos departamentas ir VST apeliaciniuose skunduose nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimu. Jų vertinimu, teismas netinkamai taikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančias materialiosios teisės normas ir pažeidė proceso teisės normas dėl įrodymų vertinimo.

28. Apeliacine tvarka nagrinėjant bylą paprastai tikrinamas pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumas ir teisėtumas, neperžengiant apeliacinio skundo ribų (ABTĮ 140 str. 1 d.). Nenustačiusi aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos apeliacinių skundų ribos, bei sprendimo negaliojimo pagrindų, įtvirtintų ABTĮ 146 straipsnio 2 dalyje (ABTĮ 140 str. 2 d.), dėl kurių teismo sprendimas paprastai naikinamas, teisėjų kolegija bylą apeliacine tvarka nagrinėja ir pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą tikrina neperžengdama apeliacinių skundų ribų.

29. Kadangi atsakovai apeliaciniame skunde, be kita ko, nesutinka su pirmosios instancijos teismo atliktu įrodymų vertinimu, primintina, kad ABTĮ 56 straipsnio 7 dalyje nustatyta, jog teismas įvertina įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu bylos aplinkybių viseto išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymu, taip pat teisingumo ir protingumo

kriterijais; taigi, konstatuoti tam tikro fakto buvimą ar nebuvimą galima tik remiantis byloje surinktų įrodymų visuma, o ne atskirais įrodymais. Nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankamumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas. Įvertinus ABTĮ 57 straipsnio 6 dalį darytina išvada, kad įrodymų vertinimas, kaip objektyvios tiesos nustatymo procesas, grindžiamas subjektyviu faktoriumi – teismo vidiniu įsitikinimu, kuris yra ne išankstinis įsitikinimas, nuojauta, o įrodymais pagrįsta išvada, kuri padaroma iš surinktų įrodymų, kada išnagrinėjami reikšmingi faktai, iškeliamos ir ištiriamos galimos versijos, įvertinami kiekvienas įrodymas atskirai ir jų visuma. Be to, bylos proceso dalyvių pareikšta nuomonė dėl įrodymų vienokio ar kitokio vertinimo negali saistyti teismo vidinio įsitikinimo dėl įrodymų vertinimo, pagrįsto minėta įrodymų vertinimo taisykle.

30. Bylos duomenimis nustatytos šios bylai išnagrinėti reikšmingos faktinės aplinkybės:

30.1. Migracijos departamentui nagrinėjant pareiškėjo prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, VSD, vadovaudamasis Įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi, atliko pareiškėjo keliamos grėsmės valstybės saugumui vertinimą ir parengė 2023 m. sausio 10 d. išvadą Nr. 18-280. VSD išvadoje, be kita ko, konstatuota: „Baltarusijos pil. A. P. pildydamas Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos klausimyną, nurodė, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai“; „VSD vertinimu, Baltarusijos pil. A. P., deklaruodamas, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai, išreiškia paramą Rusijos įvykdytai karinei agresijai prieš Ukrainą ir jos teritorijų okupacijai. Tai rodo, kad asmuo remia Rusijos vykdomą agresyvią užsienio politiką, kuri kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui“; „VSD vertina, kad Baltarusijos pil. A. P. gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, ir, vadovaudamasis UTPĮ 35 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 133 straipsnio 5 dalimi bei 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1987/2006 dėl antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo 24 straipsniu, prašo nesuteikti leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, taip pat įtraukti į užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, sąrašą 5 metams bei šiam laikotarpiui minėto asmens duomenis pateikti į Centrinės antrosios kartos Šengeno informacinę sistemą“.

30.2. Migracijos departamentas 2023 m. birželio 20 d. priėmė Sprendimą Nr. 1, kuriame, be kita ko, (i) nurodė, jog pagal UTPĮ 4 straipsnio 4 dalį, leidimas gyventi užsieniečiui išduodamas tik gavus VSD išvadą, kad užsienietis nekelia grėsmės valstybės saugumui, (ii) pabrėžė, kad Migracijos departamentas gavo VSD išvadą, kurioje nurodyta, jog pareiškėjas, deklaruodamas, kad Krymas priklauso Rusijos Federacijai, išreiškia paramą Rusijos Federacijos įvykdytai karinei agresijai prieš Ukrainą ir jos teritorijų okupacijai, o tai rodo, jog asmuo remia Rusijos Federacijos vykdomą agresyvią užsienio politiką, kuri kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, (iii) ir nusprendė atsisakyti išduoti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi, nes jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui (Įstatymo 35 str. 1 d. 1 p.).

30.3. Migracijos departamentas 2023 m. birželio 28 d. priėmė Sprendimą Nr. 2, kuriame, be kita ko, įvertinęs tai, kad, vadovaujantis Sprendimu Nr. 1, užsieniečiui uždraudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nes jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui, nusprendė (i) uždrausti atvykti į Lietuvos Respubliką nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų), (ii) įtraukti į Šengeno informacinę sistemą perspėjimą dėl draudimo atvykti ir apsigyventi (uždrausti atvykti ir apsigyventi ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir Europos Sąjungai nepriklausančių valstybių, kuriose taikomas Šengeno *acquis* (Šveicarija, Norvegijos Karalystė, Lichtenšteinas, Islandija), teritorijoje) nuo sprendimo priėmimo dienos 30 mėnesių (2,5 metų).

30.4. Migracijos departamentas 2023 m. birželio 29 d. priėmė Sprendimą Nr. 3 atšaukti pareiškėjo turėtą daugkartinę Šengeno vizą Nr. 004378272, duomenis apie atšauktą daugkartinę Šengeno vizą Nr. 004378272 įrašyti į VIS. Iš Sprendimo Nr. 3 turinio matyti, kad ši sprendimą Migracijos departamentas priėmė atsižvelgęs į savo priimtą Sprendimą Nr. 2.

30.5. VSAT 2023 m. birželio 29 d. priėmė Sprendimą Nr. 4, kuriuo nusprendė gražinti pareiškėją į užsienio valstybę (JAE), t. y. įpareigoti savanoriškai išvykti į užsienio valstybę per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo dienos, t. y. iki 2023 m. liepos 5 d. VSAT savo Sprendimą Nr. 4 priėmė konstatavusi, kad „asmuo [pareiškėjas] yra neteisėtai Lietuvos Respublikoje nuo 2023-06-28 (1 dieną), kadangi Migracijos departamento sprendimu nuo 2023-06-28 užsienietis yra įtrauktas į nepageidaujamųjų asmenų sąrašą (asmens duomenys yra įtraukti į Šengeno informacinę sistemą ir nacionalinį registrą) nuo 2023-06-28 iki 2025-12-27“, t. y. atsižvelgusi į Migracijos departamento priimtą Sprendimą Nr. 2.

31. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija, įvertinusi nustatytas aplinkybes, prieina prie išvados, kad šioje byloje ginčijamų sprendimų (t. y. Sprendimų Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4) teisėtumas ir pagrįstumas tiesiogiai priklauso nuo to, ar nagrinėjamu atveju tinkamai buvo įvertinta pareiškėjo keliamą grėsmę valstybės saugumui.

32. Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje (2020 m. lapkričio 10 d. įstatymo Nr. XIII-3412 redakcija), be kita ko, nustatyta, kad užsieniečio keliamos grėsmės valstybės saugumui vertinimą atlieka VSD. To paties straipsnio 4 dalyje (2020 m. lapkričio 10 d. įstatymo Nr. XIII-3412 redakcija), be kita ko, nustatyta, kad Migracijos departamentas, gavęs užsieniečio prašymą išduoti jam leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, privalo gauti šio straipsnio 3 dalyje nurodytų institucijų (nagrinėjamu atveju aktuali institucija – VSD) įvertinimą, ar nėra šio straipsnio 3 dalyje nurodytų grėsmių valstybės saugumui; leidimas gyventi užsieniečiui išduodamas tik gavus šių institucijų (nagrinėjamu atveju aktualios institucijos – VSD) išvadą, kad užsienietis nekelia grėsmės valstybės saugumui. Įstatymo 25 straipsnyje (2004 m. balandžio 29 d. įstatymo Nr. IX-2206 redakcija) nustatyta, kad užsieniečiams išduodami šie leidimai gyventi: 1) leidimas laikinai gyventi; 2) leidimas nuolat gyventi. Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punkte (2004 m. balandžio 29 d. įstatymo Nr. IX-220 redakcija) nustatyta, kad išduoti ar pakeisti leidimą gyventi užsieniečiui atsisakoma, jeigu jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui.

33. Atsižvelgiant į paminėtas Įstatymo nuostatas ir Nutarties 31 punkte padarytą išvadą, konstatuotina, kad vertinant, ar Migracijos departamentas Sprendime Nr. 1 pakankamai motyvuotai nusprendė, jog pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui, ir ar dėl to pakankamai motyvuoti yra šia išvada pagrįsti kiti ginčijami sprendimai (t. y. Sprendimai Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4), pirmiausiai būtina įvertinti VSD išvados pagrįstumą.

34. LVAT ne kartą yra pažymėjęs, jog nei Įstatymas, nei kiti teisės aktai neapibrėžia, ką reiškia sąvoka „gali grėsti“, t. y. jos turinio atskleidimas, taip pat taikymas konkrečiu atveju yra teisės aiškinimo ir taikymo dalykas (žr., pvz., 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1810/2010; 2015 m. vasario 5 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-506-624/2015; 2017 m. kovo 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2744-756/2017). Sprendžiant dėl atsisakymo išduoti (pakeisti) leidimą laikinai gyventi Lietuvoje, privalo būti įvertintas galimos grėsmės valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar žmonių sveikatai realumas ir akivaizdumas (laiko bei įrodymų pakankamumo požiūriu). Kiekvieno konkretaus užsieniečio situacija paprastai yra unikali, todėl, siekiant tinkamai pritaikyti Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punktą, be kita ko, būtina įvertinti ir tai, kokio leidimo ir kokiu pagrindu prašoma, taip pat individualią prašymą pateikusio užsieniečio situaciją (šeiminius, socialinius, ekonominius ar kitus ryšius su Lietuvos Respublika ir pan.) ir kitas reikšmingas aplinkybes. Sprendžiant dėl užsieniečio gyvenimo Lietuvoje pavojaus valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar žmonių sveikatai galimybės, atliekamas iš esmės perspektyvinis (į ateitį nukreiptas) vertinimas. Tai lemia, kad tam tikras situacijos prognozavimas šiuo atveju yra neišvengiamas. Tačiau šis procesas negali būti grindžiamas vien tik spėjimas ir įtarimais. Jis turi būti paremtas nustatytais faktais, ypač anksčiau atliktais asmens veiksmais, jų pobūdžiu. Būtent jų pagrindu ir galima daryti išvadą, ar yra pakankamai reali ir akivaizdi grėsmės valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar žmonių sveikatai galimybė – pagrindas atsisakyti išduoti (pakeisti) leidimą laikinai gyventi Lietuvoje (žr., pvz., LVAT 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje

Nr. A⁸⁵⁸-1810/2010, kuri cituojama, pvz., 2023 m. gegužės 3 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-1563-624/2023).

35. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija, vadovaudamasi šios Nutarties 29 punkte paminėtais įrodymų vertinimo principais ir taisyklėmis, kitų byloje surinktų įrodymų kontekste įvertinusi VSD išvadoje išdėstytas aplinkybes, pritaria tikrinamame teismo sprendime padarytai išvada, kad Migracijos departamentas, Sprendime Nr. 1 nustatydamas esminę faktinę aplinkybę, jog pareiškėjo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, neatliko individualaus vertinimo ir iš esmės perkėlė į jį (Sprendimą Nr. 1) VSD išvadą. Taip pat pritaria pirmosios instancijos teismo vertinimui, kad VSD išvada yra prieštaringa, bendro pobūdžio ir su klaidomis, t. y. šioje išvadoje neteisingai nurodyta pareiškėjo pilietybė; ši išvada grindžiama tik bendro pobūdžio teiginiu, jog faktas, kad pareiškėjas, pildydamas Migracijos departamento klausimyną, nurodė, kad „Krymas priklauso Rusijos Federacijai“ reiškia jo pritarimą Rusijos vykdomai agresijai prieš Ukrainą, nepaisant to, kad tame pačiame klausimyne, atsakydamas į 10 klausimą, jis aiškiai nurodė, kad nepitaria Rusijos vykdomiems kariniams veiksams. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokie VSD išvados trūkumai sudaro pakankamą pagrindą abejoti jos pagrįstumu. Kartu tai yra pakankamas pagrindas konstatuoti, kad ginčijami Migracijos departamento bei VSAT sprendimai, kuriuos, kaip nustatyta, tiesiogiai nulėmė VSD išvada, jog pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui, yra nepagrįsti todėl neteisėti.

36. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas teisėtai ir pagrįstai panaikino Sprendimus Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3, Nr. 4 ir įpareigojo Migracijos departamentą iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliaciniuose skunduose pateikiami argumentai nepaneigia to, kad VSD išvada, jog pareiškėjo gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui, kuri, kaip nustatyta, nulėmė ginčijamų Migracijos departamento ir VSAT sprendimų priėmimą, yra nepakankamai pagrįsta. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija sprendžia, kad kiti, atskirai šioje teismo nutartyje neaptarti apeliaciniuose skunduose išdėstyti argumentai neturi esminės teisinės reikšmės sprendžiant dėl tikrinamo teismo sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo, todėl dėl jų plačiau nepasisakoma. Kartu šiame kontekste paminėtina ir tai, kad teismo pareiga motyvuoti priimtą sprendimą nėra suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną argumentą.

37. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino byloje nustatytas aplinkybes ir surinktų įrodymų visumą, teisingai pritaikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas bei priėmė pagrįstą ir teisėtą sprendimą. Atsižvelgiant į tai, atsakovų Migracijos departamento ir VSAT apeliaciniai skundai atmetami, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliekamas nepakeistas.

38. Teismo sprendimas priimtas pareiškėjo naudai, todėl jis turi teisę į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą (ABTĮ 40 str. 1 d.). Atstovavimo išlaidų atlyginimo klausimas sprendžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. CPK 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, nei nustatyta teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio patvirtinimo (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 1R-77 redakcija; toliau – ir Rekomendacijos).

39. Pareiškėjas pirmosios instancijos teismo prašo priteisti iš atsakovų Migracijos departamento ir VSAT bylinėjimosi apeliacinės instancijos teisme išlaidas. Pareiškėjui buvo pateikta advokatų kontoros 2 100 Eur sąskaita (už teisines paslaugas parengiant atsiliepimus į Migracijos departamento ir VSAT apeliacinius skundus – po 1 050 Eur), kurią pareiškėjas apmokėjo. Pareiškėjo prašoma priteisti suma už teisines paslaugas neviršija pagal Rekomendacijas apskaičiuoto

maksimalaus dydžio ir, vadovaujantis protingumo, sąžiningumo ir teisingumo principais, yra priteistina iš atsakovų.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 40 straipsnio 1 dalimi, 144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Atsakovų Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos apeliacinius skundus atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023 m. spalio 26 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti pareiškėjui A. P. iš atsakovo Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 1 050 (vieną tūkstantį penkiasdešimt) eurų bylinėjimosi išlaidoms, patirtoms apeliacinės instancijos teisme, atlyginti.

Priteisti pareiškėjui A. P. iš atsakovo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 1 050 (vieną tūkstantį penkiasdešimt) eurų bylinėjimosi išlaidoms, patirtoms apeliacinės instancijos teisme, atlyginti.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Rytis Krasauskas
Iveta Peliėnė
Skirgailė Žalimienė